

Ossama Bin Laden op het forum Romanum

Verbazingwekkend toch, hoeveel gelijkenis er bestaat tussen de gebeurtenissen van 11 september 2001 en die van 11 september 410. In beide gevallen wordt een wereldmacht in het diepst van haar hart getroffen. In 2001 wordt het World Trade Centre door barbaren met de grond gelijk gemaakt. In 410 staat Alaric de Wisigoot op het forum Romanum en wordt Rome zelf geplunderd. In 476 valt het Romeinse rijk definitief, dus we hebben nog 66 jaar tijd?

Het Romeinse imperium was een ‘multiculturele’ samenleving zoals wij er thans een kennen. Wie daaraan twijfelt, moet de Handelingen der Apostelen lezen. Op pinksteren slaat Petrus de poorten van zijn verblijfplaats open en richt het woord tot Parthen, Meden, Phrygiërs en Pamphyliërs en tot ieders verbazing hoorden allen hem spreken in hun eigen taal. In het verder verloop van de Handelingen slaagt zijn collega-apostel Paulus erin de sans-papiers van de ganse toenmalige wereld nieuwe hoop te geven.

Want net zoals bij de Romeinen bevat onze ‘multiculturele’ openheid een hoog hypocrietsgehalte. Het gaat over een openheid die men moet interpreteren als een bereidheid om ‘aan de kassa te ontvangen’. Net zoals bij ons, was de Romeinse samenleving multicultureel omdat ze overspoeld werd met migranten uit ‘barbaarse’ buurvolkeren. Soms verlokt door de rijkdom van de Romeinen, vaak gedwongen door omstandigheden boden ze zich aan als slaaf, huurling of goedkope arbeidskracht om het werk te doen waar de betere Romeinen hun neus voor ophaalden.

De gelijkenis met het huidig Westers Rijk is frappant. In beide gevallen gaat de opbouw van een fabelachtige rijkdom binnen het rijk gepaard met een uitbuiting van de buurvolkeren aan de grenzen. In beide gevallen ontstaat binnen het rijk een gevoel van onkwetsbaarheid dat op een bepaald moment bedrogen wordt. In beide gevallen gaat de enorme welvaart binnen het rijk gepaard met een zekere morele decadentie en met de verduistering van de goden. In beide gevallen is dat moreel verval een bron van minachting vanwege de barbaarse buurvolkeren die wél aan hun goden vasthouden. In beide gevallen ontstaat er een migratiedruk aan de grenzen vòòr de val.

De Wisigoten die, opgezweept door de verschrikkelijke Attila de Hun, de Donau overstaken ten tijde van Honorius, waren niet fundamenteel verschillend van de Albanese vluchtelingen die recent met sloepen in Brindisi aankwamen, de Marokkanen die Gibraltar beklommen of de talloze illegalen die op kousevoeten de kanaaltunnel binnendrongen.

De links-rechts-uiteerst rechts-racisme discussie die momenteel de Westerse pers domineert, gaat in feite aan de essentie van het probleem voorbij. Daardoor is de pers ook niet in staat de oorzaak van het probleem aan te wijzen en te verklaren waarom er bijvoorbeeld in Oost-Europa een opkomst van uiterst rechts te betreuren valt. Men voert alle migratieproblemen terug tot racisme, wat een oplossing van die problemen onmogelijk maakt, want in feite gaat het om een sociaal-economisch probleem.

Want wat is racisme eigenlijk? Een afkeer van andere rassen? Waarom bestaan er dan verschillende houdingen tegenover de Indiaan, Aziaat, Maghrébiën of zwarte? De Indiaan wordt veeleer als een sympathieke zeldzaamheid gezien. De Aziaat is vaak een vriendelijke zakenman. Waarom dan wel meer problemen met de Afrikanen? Omdat onze houding tegenover andere rassen veel meer door economische dan door etnische factoren bepaald wordt.

Van de Indiaan zijn we overtuigd dat hij geen kwaad meer kan. Van de Aziaat verwachten we een hoge marktafzet. Van de Afrikaan verwachten we echter dat hij misschien interesse heeft in onze zuur verdiende centen of onze vrouwen. We vertrouwen hem niet. We zijn zo hebberig dat we er al of niet terecht paranoïde van geworden zijn. Het inkomensverschil met de Afrikaan is bangelijk hoog. Dàt is de ware kern van ons racisme. Het antisemitisme in Duitsland vond zijn wortels in een demagogisch gebruikte, onterechte overtuiging dat alle economische problemen tot de aanwezigheid van één volk terug te voeren waren. De voedingsbodem is altijd een sociaal-economisch probleem.

De ‘bange, blanke’ man is bang omdat hij zijn probleem zelf gecreëerd heeft. Hij is niet bang van andere rassen, hij is bang van diegene die hem zou kunnen afnemen wat hem dierbaar is: zijn ongehoorde rijkdom, zijn onverdiende status, zijn twijfelachtige eerbaarheid. Die angst is reëel, ze is niet geheel ongegrond, maar wel zelf gezocht.

De geschiedenis blijkt altijd voorspelbaar te zijn ex post, nooit ex ante. Dat Seneca de ondergang van Rome voorspeld had, doet niet ter zake. Zelfs al geven wij hem nu het volle gelijk, in zijn tijd zat hij er volkomen naast en dat hebben zijn tijdgenoten geweten. Dat Seneca zich uit overtuiging heeft laten ombrengen in zijn bad, was dus niet zozeer een goede zaak voor hemzelf, maar vooral voor zijn omgeving die daarmee van een mislukte Nostradamus verlost was. Het beschreven parallelisme houdt dus geen steek, want de schrijver van dit stuk is minder zeker van zijn stuk dan Seneca, zodat het droevig lot van Seneca hem voorlopig bespaard blijft, ook al verdient hij dit misschien wel omwille van zijn aanmatigende zelfvergelijking met Seneca.

Waarom herhaalt deze droevige geschiedenis zich dus? Een mens is een wezen dat, alleen gelaten in de onmetelijke krachten van de natuur, normaal gezien een miserabel bestaan leidt. Wanneer hij echter in samenwerking met anderen een beschaving opbouwt, kan hij zich enigszins van dat miserabele losmaken en een meer dan behoorlijk bestaan leiden. Aanvankelijk is hij daar zijn goden dankbaar voor en dan bouwt hij voor hen een tempel.

Probleem is echter dat bij stijgende welvaart de mens zijn “referentiekader” verlegt. Hij kan niet tevreden zijn met de bevrediging van zijn eigen materiële behoeftes, hij wil steeds méér en nooit minder. Hij is niet in staat soberder te leven of kleiner werk te doen wanneer hij tot een meer dan gemiddelde positie opgeklommen is. Liever dan de overschotten van zijn welvaart te investeren in de ontplooiing van zijn medemens begint hij zijn overschotten te gebruiken om nog meer welvaart voor zichzelf te creëren. Zeer erge dingen gebeuren daarbij: hij ontdekt dat hij zijn goden niet meer nodig heeft, hij laat de tempel verloederen en begint roofbouw te plegen op zijn omgeving, zijn medemens inclusief. Daardoor creëert hij een sociale spanning die hij niet meer meester is.

Het niet sociaal-gecorrigeerde liberalisme dat vandaag hoogtij viert, leidt net zoals in de dagen van Seneca tot een ongehoorde accumulatie van rijkdom voor sommigen. Dr. Noreena Herz, voorzitter van een forum dat ongelijkheid in de wereld wenst bestrijden, gaf in de pers het voorbeeld van de salarissen voor directiefuncties bij the Walt Disney corporation die blijkbaar ver het Bruto Nationaal Produkt van bepaalde derde-wereldlanden overschrijden.

De liberale fracties in alle westerse landen bepleiten nochtans de ‘multiculturele’ samenleving, en dat gebeurt duidelijk minder uit culturele of ethische overtuiging dan uit berekening van de kant van de werkgevers, die op die manier goedkope arbeidskrachten wensen te rekruteren. Vandaar de vaak gespannen houding van de blauwe partijen over dit thema.

De socialistische en groene fracties bepleiten de ‘multiculturele’ samenleving in de overtuiging dat die stemmenwinst oplevert, wat de machtsbasis van de partijen vergroot. Hun ijver voor het verblijfrecht en stemrecht van de migrant hopen zij vertaald te zien in klinkende opiniepeilingen.

De uiterst rechtse fracties exploiteren gewetenloos de machteloze frustratie van een grote groep “achtergeblevenen”. En niet onbelangrijk aantal mensen (laaggeschoolden, armeren, ouderen, ..) kan immers niet genieten van de heerlijke geur en de mooie kleur van de multiculturele roos maar kan zich wel pijnlijk prikken aan haar dorens. Zij wonen vaak in de armere voorstadswijken waar de minder fortuinlijken een kruiphokje moeten vinden. Hun tuintjes zijn kleiner dan die van Walt Disney en ze hebben meer dan anderen te lijden van criminaliteit, verkrotting en verloedering van hun buurt. Ze stemden vroeger voor linkse politici die met hun mandatarismacht de mooiste plekjes op het platteland voor zichzelf verkaveld hebben en nadien stemden ze uit frustratie voor uiterst rechtse politici die nu hopen hetzelfde te kunnen doen..

Wie helemaal inde kou staat is de migrant zelf. Kan men spreken van een gastvrije, multiculturele samenleving als men de migrant alleen wil omdat hij goedkoop en/of technisch geschoold is? Als men hem een krot aanbiedt in een voorstadswijk aan grondprijzen van 250 Euro per vierkante meter? Als men hem geen fatsoenlijke opleiding aanbiedt en hem laat rondlopen in de straten met zijn lolsbroeders? De klaagzangen van het regenboogkleurige cordon sanitaire aan het adres van uiterst rechts zijn bijzonder ongeloofwaardig. De Duitse kanselier Schröder waagde het zelfs in het kader van migratiedebatten technische competenties als immigratievoorwaarde op te leggen. Met andere woorden: geen scrupules, het gaat ons niet om de multiculturele samenleving, het gaat om de centen die Duitsland binnenrijft.

In dat kader kan men ook de opkomst van uiterst rechts in Oost-Europa begrijpen. Oost-Europa heeft helemaal geen gebrek aan goedkope arbeidskrachten, integendeel, er is massale werkloosheid. Daar het industrieel weefsel haar laatste geest gegeven heeft met de val van het communisme, heffen er geen talloze bedrijfsleiders een klaagzang aan over een tekort aan arbeidskrachten. Een toevloed van migranten kan het reeds wankel sociale systeem alleen nog méér doen kantelen.

Ook lokale verschillen in stemgedrag kan men gemakkelijk vanuit deze economische optiek verklaren. In een bepaalde stad in het noorden van Vlaanderen wordt er stevast voor een donkerbruine partij gestemd en dat met een duivelse vastberadenheid. In Wallonië wordt dit fenomeen als het finale wetenschappelijk bewijs gezien dat Vlamingen racistische neigingen hebben.

In Luxemburg gaat men er dan weer prat op dat ondanks een migrantenaandeel van 33% van de bevolking een rechts-populistische partij als het VB of de Haider –partij geen schijn van kans maakt. Zijn de Luxemburgers dan echt zoveel breeddenkender dan de ‘provincialistische’ Vlamingen?

Het antwoord is eenvoudig : de migratiebeweging in Luxemburg is van een heel andere aard dan die in Antwerpen. In Luxemburg is iedereen ervan overtuigd dat de immigratie welvaart gebracht heeft. In Antwerpen zijn zeer veel mensen overtuigd van het tegendeel.

Door zijn gunstig fiscaal regime trekt Luxemburg zeer veel “rijke” migranten aan die de rijkdom van Luxemburg daarmee nog vergroten. Armere migranten uit Zuid-Europa zijn er ook, maar ook deze hebben altijd in het zweets huns aanschijs de rijkdom van Luxemburg weten te vergroten en door de lage belastingen werden ze er zelf beter van. Wie niet werkte, kon zich in Luxemburg niet handhaven omwille van de hoge grondprijzen. Daar Luxemburg bovendien

weinig stedelijke gebieden heeft, was er ook geen gettovorming. Daarmee is iedere Luxemburger ervan overtuigd dat de immigratie welvaart gebracht heeft.

In Vlaanderen was de situatie omgekeerd. Door de lage huur- en grondprijzen was België vaak een aantrekkingspool voor de arme Maghrébië die er niet aan moest denken zich een stekje in Luxemburg aan te schaffen. De migranten waren gedwongen zich in de armere voorstadswijken te groeperen, wat in tijden van recessie en werkloosheid natuurlijk tot sociale spanningen leidt. Vlaamse werkgevers waren en zijn maar al te blij met de (te) lage lonen die ze betaalden (wat ze een aardig stekje op het platteland opleverde), maar deze vreugde werd niet gedeeld door de kleine Antwerpenaar die zich in zijn lokale buurt niet meer veilig voelde.

Bestaat er dan een remedie tegen deze migratieproblemen?

We moeten de principes van de vrije markteconomie behouden, echter wel gecorrigeerde met ethisch gefundeerde regels.

We moeten onze grenzen open houden voor immigranten en emigranten, maar onze openheid moet met echte gastvrijheid gepaard gaan. We moeten ongeschoolden verplichten opleiding te volgen en zodoende hun integratieproces versnellen. Integratie betekent niet het opgeven van eigen cultuur; het is een harmonisch samenleven met de buur. En dat moet perfect kunnen met een hoofddoek of een djellaba of een gebed in een Belgische moskee.

We moeten in het Westen stoppen met de ongebreidelde rijkdomsaccumulatie en de vraatzuchtige consumptiedrang. We moeten bereid zijn wat minder champagne met kaviaar te consumeren. Wat we teveel verdienen, moeten we investeren in de volkeren aan de grenzen van ons Westers rijk, ik denk vooral aan Afrika, maar ook aan bijvoorbeeld ex-Joegoslavië, Albanië en Roemenië.

We moeten investeren aldaar in de infrastructuur, de wegen, waterleidingen, electriciteit, telecommunicatie, scholen.

We moeten in de wereldhandel leren de rechtvaardige prijs betalen. Dit is nu niet het geval. Ik denk aan een reis die ik met andere toeristen maakte naar de Marokkaanse steden Fez en Marrakesh. Rijke westerlingen gaan er bij elkaar prat op dat ze mooie ambachtelijk gemaakte voorwerpen aangeschaft hebben na keiharde onderhandelingen met kinderen over.....het equivalent van enkele franken...In Turkije waren anderen er op een bepaald moment trots over dat ze met een hoteluitbater hadden onderhandeld. Na berekening bleek dat ze de prijs hadden teruggebracht van 5 euro naar 3 euro per nacht. De arme Turk is nu wellicht failliet en zeer waarschijnlijk lid van een fundamentalistische partij. Ditzelfde soort onderhandelingen gebeurt in de zakenwereld over de grondstofprijzen en de koffieprijzen..De machtige bepaalt de prijs volledig zelf.

We moeten de schulden van heelwat derdewereldlanden geheel of gedeeltelijk kwijtschelden, want we hebben zelf een morele schuld tegenover die landen. De huidige budgetten voor ontwikkelingssamenwerking zijn lachwekkend laag. En met het geld dat wekelijks in een parochie ingezameld wordt, kan je nog hoogstens een boterham met konfituur smeren.

We moeten de Tobin-taks invoeren als een tijdelijke maatregel om zo de derde-wereldlanden toe te laten hun achterstand in te lopen. Zoniet blijft de wereld een kruitvat. Ook zonder Alaric de Wisigoot, Attila de Hun of Ossama Bin Laden.